

WYKORZYSTANIE FUNDUSZY UNII EUROPEJSKIEJ PRZEZ MŚP NA FINANSOWANIE DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ W POLSCE W LATACH 2007 - 2013

Wstęp

W dobie postępującej globalizacji oraz toczącej się walki na międzynarodowych rynkach o klienta, prowadzenie prac badawczych i rozwojowych oraz wdrażanie innowacji jest czynnikiem o coraz większym znaczeniu w obrębie konkurencyjności przedsiębiorstw. Szybka reakcja na potrzeby odbiorcy oraz na zmieniające się otoczenie między innymi poprzez wdrażanie innowacji często jest decydująca o przyszłości danego podmiotu gospodarczego. Celem opracowania jest charakterystyka mikro-, małych i średnicy przedsiębiorstw działających na polskim rynku, które poniosły nakłady na prace B+R w roku 2013. Aktywność MŚP¹, w tym poziom ponoszonych nakładów inwestycyjnych na wprowadzanie innowacji, jest odzwierciedleniem poziomu rozwoju jak i dojrzałości danego rynku. Postawa Unii Europejskiej, wyrażająca się między innymi poprzez poziom przyznawanych środków finansowych na prace w obszarze badań i rozwoju prowadzonych przez podmioty gospodarcze tylko potwierdza istotę tego zjawiska.

1. Charakterystyka MŚP w Polsce w roku 2013

MŚP są głównym źródłem zatrudnienia, budzą ducha przedsiębiorczości innowacji w EU, a tym samym mają kluczowe znaczenie dla zwiększenia konkurencyjności i zatrudnienia w gospodarce. Gunter Verheugen, Członek KE² w randze Komisarza ds. przedsiębiorstw i przemysłu podkreślał, iż mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa są motorem gospodarki europejskiej. Nowa definicja MŚP, która weszła w życie dnia 1 stycznia 2005 r., stanowi istotny krok w kierunku poprawy otoczenia gospodarczego dla mikro-, małych i średnich podmiotów gospodarczych, a jej celem jest promowanie przedsiębiorczości, inwestycji i wzrostu. Zgodnie z Zaleceniem KE z dnia 6 maja 2003 dotyczące definicji mikro oraz małych i średnich przedsiębiorstw należy je klasyfikować zgodnie z poniższym:

¹ MŚP- mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa

² KE – Komisja Europejska

Tabela 1. Kryteria klasyfikacji MŚP według rekomendacji Komisji Europejskiej z dnia 6 maja 2003 r.

Kryteria	Średnie przedsiębiorstwa	Małe przedsiębiorstwa	Mikroprzedsiębiorstwa
Zatrudnienie	od 50 do 249	od 10 do 49	do 9
Roczny obrót	do 50 mln euro	do 10 mln euro	do 2 mln euro
Wysokość rocznego zestawienia	do 43 mln euro	do 10 mln euro	do 2 mln euro

Źródło: rekomendacja Komisji Europejskiej 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r.

Powyższa klasyfikacji odnosi się od cech jakościowych, które umożliwiają ich mierzalność i względnie oddzielenie od przedsiębiorstw dużych. Takie podejście na potrzeby formalne i statystyczne jest niezbędne, pomimo pominięcia cech jakościowych wpływających na duże zróżnicowanie i często brak porównywalności.

Tabela 2. Poziom zatrudnienia, liczebności oraz wygenerowanego przychodu w 2013 roku przez MŚP w Polsce

Kryteria	Średnie przedsiębiorstwa	Małe przedsiębiorstwa	Mikroprzedsiębiorstwa
Liczba przedsiębiorstw	14 564	38 617	1 754 389
Liczba zatrudnionych	1 532 063	851 021	3 441 668
Przychód (w mln eu)	184 371	132 849	202 594

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych bilansowych wyników finansowych podmiotów gospodarczych w 2013 r., GUS, Warszawa 2014, (<http://stat.gov.pl>) s. 93; Działalność gospodarcza przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób w 2013 r., GUS, Warszawa 2014, (<http://stat.gov.pl>), s. 1-6

Przedsiębiorstwa zaklasyfikowane jako MŚP w roku 2013 wygenerowały ok. 725 329 mln euro co stanowi ok. 72% przychodów uzyskanych przez podmioty gospodarcze. Wysokość generowanych przychodów oraz zapewnienie zatrudnienia dla ok. 46% (5 165,1 tys. osób) w przedsiębiorczości podkreśla istotę tej grupy przedsiębiorców w Polskiej gospodarce oraz rolę koła napędowego dla dalszego rozwoju państwa.

Tabela 3. Poziom zatrudnienia, liczebności oraz wygenerowanego przychodu w 2013 roku przez MŚP w Unii Europejskiej

Kryteria	Średnie przedsiębiorstwa	Małe przedsiębiorstwa	Mikroprzedsiębiorstwa
Liczba przedsiębiorstw	223 648	1 378 374	19 969 338
Liczba zatrudnionych	22 869 792	27 353 660	38 629 012
Przychód (w mln eu)	1 156 558	1 147 885	1 362 336

Źródło: opracowanie własne na postawie „Annual Raport on European SMEs 20013/2014”, European Commission, s. 15

28 państw członkowskich Unii Europejskiej w roku 2013 wygenerowało ok. 3 666 tryliona euro przy zatrudnieniu ok. 88,8 mln pracowników. W UE MŚP stanowią 99,8% wszystkich przedsiębiorstw i stanowią główne koło napędowe gospodarki. Odwołując się do danych z tabeli 2 w Polsce jest podobna zależność, gdyż mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa tworzą ok. 97% całej przedsiębiorczości. Działania UE ukierunkowane na wsparcie rozwoju tej części rynku są jednoznaczne z dalszym rozwojem oraz uprzemysłowieniem poszczególnych gospodarek.

2. Wykorzystanie środków unijnych przez MŚP w zakresie innowacyjności w 2013 roku z perspektywy finansowej UE 2007-2013

W latach 2007-2013 w ramach pomocy finansowej Unii Europejskiej, z której Polska skorzystała, w wysokość 67,3 mld euro, rozdysponowano je przy pomocy programów pomocowych. Programy pomocowe, inaczej zwane operacyjnymi stanowiły instrument realizacji NSS³. Z tej kwoty około 16,6 mld (25%) przekazano na poziom wojewódzki i rozdzielono pomiędzy 16 Regionalnych Programów Operacyjnych⁴.

Tabela 4. Nakłady na działalność badawczą i badawczą w 2013 roku w mln zł

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013
Nakłady inwestycyjne ogółem	131 055	217 287	243 346	237 627	231 155
Nakłady ogółem na działalność B+R	5 575	10 416	11 686	14 352	14 424
w tym nakłady poniesione przez podmoty	1 150	2 364	3 145	4 750	5 506

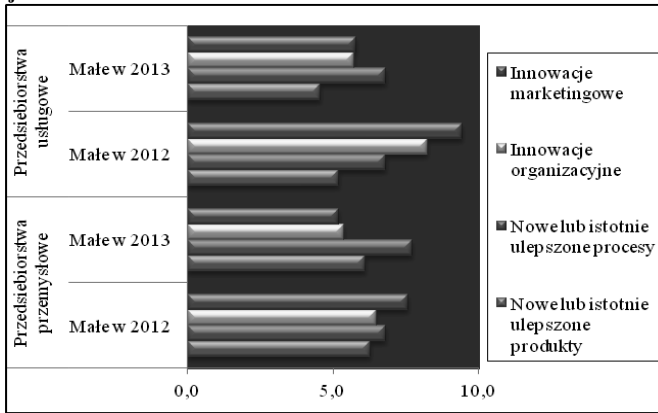
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (<http://stat.gov.pl>)

Nakłady inwestycyjne w sposób bezpośredni przyczyniają się do rozwoju państwa w różnych jego aspektach – przede wszystkim ekonomicznym. W Polsce od 2005 roku, czyli zaraz po przystąpieniu do Wspólnoty Europejskiej do 2013 roku wzrost ponoszonych nakładów inwestycyjnych wyniósł ok. 176%. Stosunek zmiany roku 2013 do roku 2012 wykazuje niewielki spadek na poziomie 2,7 %. Przy obserwowalnym spadku przeznaczania środków na aktywność inwestycyjną odmienny trend wykazuje rynek względem nakładów na badania i rozwój. Absorpcja funduszy finansowych dedykowanych rozwojowi od roku 2005 wzrosła o ok. 260%, by w 2013 r. osiągnąć pułap 14 424,0 mln zł. Zgodnie z cytowaną definicją innowacji oraz jej wpływu na gospodarkę zrozumienie tego aspektu jest wiodącym elementem poprawy nie tylko efektywności podmiotów gospodarczych oraz ich potencjału zachowania statusu uczestnika rynku, ale przede wszystkim jest kluczem do dalszego rozwoju. Jak wiadomo rywalizacja pomiędzy uczestnikami rynku wymusza postęp, dlatego wzrost nakładów na działalność B+R przez podmioty gospodarcze w czasookresie 2005-2013 o prawie 500%, a w roku 2013 w stosunku do 2012 o ok. 16% świadczy o pojęciu istoty tego zjawiska przez środowisko w obszarze przedsiębiorczości.

³ NSS – Narodowa Strategia Spójności

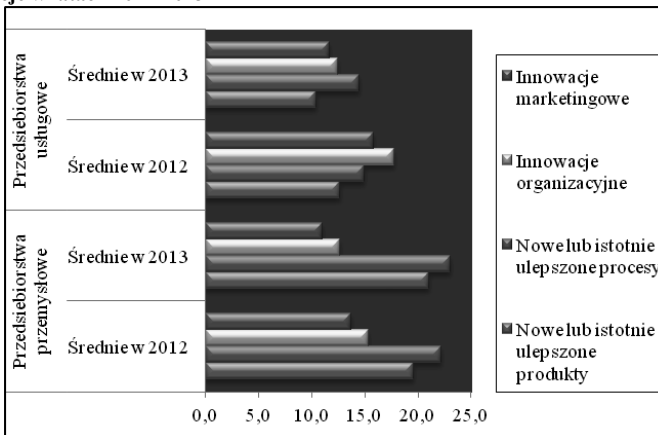
⁴ M. Mosionek-Schweda, *Wykorzystanie funduszy unijnych przez polskie regiony w programowaniu 2007-2013*, w: J. Węclawski (red.), *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, Sectio H Oeconomia*, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2012.

Tabela 5. Odsetek przedsiębiorstw małych (zatrudnienie w przedziale 10-49 osób), które wprowadziły innowacje w latach 2012-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o działalności innowacyjnej przedsiębiorstw za lata 2010-2012 oraz 2011-2013, GUS, Warszawa 2013,2014,(<http://stat.gov.pl>)

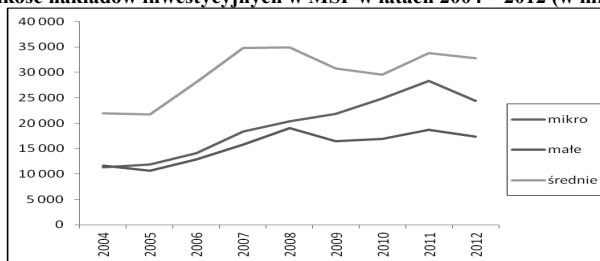
Tabela 6. Odsetek przedsiębiorstw średnich (zatrudnienie w przedziale 50-249 osób), które wprowadziły innowacje w latach 2012-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o działalności innowacyjnej przedsiębiorstw za lata 2010-2012 oraz 2011-2013, GUS, Warszawa 2013,2014,(<http://stat.gov.pl>)

Na podstawie przeprowadzonej analizy danych statystycznych dotyczących odsetka przedsiębiorstw wprowadzających innowacje na polskim rynku zauważalna jest tendencja spadkowa w roku 2013 w stosunku do roku 2012. Wzrost w powyższym zakresie dotyczył przede wszystkim wdrożonych nowych lub istotnie ulepszonych produktów w średnich podmiotach na poziomie ok. 7,5%. Wprowadzenie nowych lub istotnie ulepszonych procesów w MŚP z branży przemysłowej ukształtowało się na poziomie dla małych 13,1%, a średnich 3,9%. Znacznie mniej przedsiębiorstw z branży usługowej poza innowacjami w zakresie procesowym wprowadziło usprawnień organizacyjnych i marketingowych.

Rysunek 1. Wielkość nakładów inwestycyjnych w MŚP w latach 2004 – 2012 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji statystycznej za lata 2004-2012, Roczniki statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej za lata 2004-2012, GUS, Warszawa 2004-2012 (<http://stat.gov.pl>),

Powołując się na dane z Tabeli 4 oraz Rysunku 1 od roku 2011 odnotowywany jest spadek poziomu środków przeznaczanych na inwestycje w gospodarce oraz w przedsiębiorstwach mikro-, małych i średnich.

Tabela 7. Udział przedsiębiorstw z obszaru MŚP w tworzeniu PKB w latach 2004 – 2012

Rok	PKB (mln PLN)	Wartość dodana brutto wytworzona przez przedsiębiorstwa				
		ogółem	MSP			
			razem	mikro	małe	średnie
2004	923 248	70,5%	48,6%	48,6%	7,6%	7,6%
2005	983 302	70,3%	47,8%	31,5%	7,4%	8,9%
2006	1 060 031	70,7%	47,7%	31,0%	7,4%	9,3%
2007	1 176 737	70,8%	47,4%	30,4%	7,2%	9,8%
2008	1 275 432	71,1%	47,2%	29,9%	7,4%	9,9%
2009	1 343 366	72,3%	38,4%	20,4%	7,9%	10,1%
2010	1 416 447	71,6%	47,7%	29,6%	7,7%	10,4%
2011	1 528 127	71,8%	47,3%	29,4%	7,8%	10,1%
2012	1 596 378	73,0%	48,5%	29,7%	7,8%	11,0%

Źródło: Raport o stanie sektora MŚP w Polsce w latach 2012-2013, (www.parp.gov.pl) s. 15

Poziom wartości dodanej brutto wytworzonej przez przedsiębiorstwa działające w Polsce w roku 2012 stanowił 73,0% PKB. Podmioty z obszaru mikro-, małych i średnich wygenerowały ok. 50% co oznacza, że wypracowały w omawianym okresie co drugą złotówkę w polskiej gospodarce. Po widocznym spadku dynamiki przedsiębiorstw w latach 2008-2009 zauważalna jest poprawa i tendencja wzrostowa od 2010 r.

Tabela 8. Nakłady na działalność innowacyjną w MŚP w roku 2013 (w mln)

Wyszczególnienie	2012				2013			
	Przed. Przemysłowe		Przed. Usługowe		Przed. Przemysłowe		Przed. Usługowe	
	10-49	50-249	10-49	50-249	10-49	50-249	10-49	50-249
innowacyjną w przedsiębiorstwach	1 242,2	5 073,1	967,2	3 004,3	1 438,2	5 136,4	2 278,6	1 322,6
własne	642,8	2 923,4	604,5	1 355,8	807,6	2 610,5	1 603,6	933,5
otrzymane z budżetu państwa	30,0	209,6	56,8	876,5	45,6	84,3	43,3	brak
z Unii Europejskiej	304,6	635,9	163,5	295,9	366,0	941,9	529,9	529,9
kredyty bankowe	222,2	633,7	94,4	65,2	137,8	848,6	49,6	172,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji o Działalności innowacyjnej przedsiębiorstw w latach 2010-2012 oraz 2011-2013, GUS, Warszawa 2013, 2014, s. 69-83.

Wyniki badań przeprowadzonych przez Instytut Badań na Gospodarką Rynkową na zamówienie organizacji „Lewiatan” w obszarze MŚP wskazują na znaczne obawy tych podmiotów do finansowania działalności inwestycyjnej ze źródeł zewnętrznych⁵. Dane w Tabeli 8 są odzwierciedleniem powyższej tezy. W powyższych danych jakościowych wykazano, że przedsiębiorstwa przemysłowe średnie dokonały substytucji, czyli ograniczenia wykorzystania środków własnych oraz z budżetu państwa na rzecz funduszy UE i kredytów bankowych. Wzrost popularności środków unijnych w roku 2013 odnotowano w każdej kategorii podmiotów zaklasyfikowanych do MŚP.

Marek Czarkowski w artykule „Bardzo skromni innowatorzy”⁶ przytacza, że największymi odbiorcami unijnej pomocy dla Polski w latach 2007-2013 okazały się duże koncerny zagraniczne, a nie polskie firmy. Przykładem błędnej alokacji przez Polskę środków UE jest dofinansowanie zakupu pociągów Pendolino nabytych przez PKP Intercity. Dlaczego przyznanie powyższego dofinansowania było niewłaściwe? Dobrym przykładem jest produkująca pociągi i tramwaje polska firma Pojazdy Szynowe PESA. Mieszczący się w Bydgoszczy producent w roku 2012 podpisał z Deutsche Bahn kontrakt wart 5 mld zł oraz z Moskwą na dostawę 120 tramwajów. PESA produkuje urządzenia szynowe najlepsze w Europie, a otrzymała dofinansowanie z POIG jedynie na „Wdrożenie innowacyjnej technologii budowy i eksploatacji telemetrycznej pojazdów szynowych” na wartość 39 970,0 tys. zł. Środki unijne, które winny pozostać w Polsce, trafiły w największej wartości do japońskiego koncernu Bridgestone (226 899,0 tys. zł). Na drugim miejscu pod względem wysokości pobranych środków znalazł się koncern Ikea (174 845,0 tys. zł), a zaraz po nim firma Synthos Dwory, w którą alokowano 146 778,0 tys. zł. Wprowadzenie przez Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości nacisku by alokacja środków postępowała sprawniej i szybciej wpłynęło tylko na pogorszenie sytuacji polskich przedsiębiorstw. Rodzimy przedsiębiorcom trudno jest konkurować pod względem sprawności czasowej oraz merytorycznej z zastępami prawników międzynarodowych koncernów.

3. Innowacyjność małych i średnich przedsiębiorstw w celach polityki unijnej do 2020 roku oraz perspektywy i możliwości dla MŚP

Każda perspektywa finansowa Unii Europejskiej zawiera precyzyjnie określone cele, na które mogą zostać wykorzystane środki finansowe (w tym działalność innowacyjną).

⁵ *Polskie MŚP na drodze ku nowoczesności*, Warszawa 2013, Raport Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową, (<http://konfederacjalewiatan.pl>), s. 23-40

⁶ M. Czarkowski, *Bardzo skromni innowatorzy*, Tygodnik Przegląd Nr 34

Definicja „Innowacji” zaakceptowana przez Unię Europejską i OECD określa wdrożenie nowego lub istotnie ulepszonego produktu lub procesu, nowej struktury lub nowego systemu marketingowego w praktyce gospodarczej. Zaimplementowanie na rynku nowego produktu lub istotnie ulepszonego produktu uznaje się za jego wdrożenie, natomiast w przypadku nowych procesów, metod marketingowych czy organizacyjnych determinowane jest rzeczywistym wykorzystaniem w działalności przedsiębiorstwa. Należy podkreślić, iż wykazane powyżej elementy nie muszą stanowić nowości na rynku lokalnym czy też globalnym, natomiast winny być novum dla danego przedsiębiorstwa by mogły zostać zaklasyfikowane jako „innowacja”. Działalność innowacyjna zakresem swej definicji dotyka działań mających znamiona finansowych, komercyjnych, organizacyjnych, technicznych i naukowych. Każda powyższa aktywność gospodarcza winna faktycznie przyczyniać się do wdrożenia innowacji⁷.

W perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020 „Program operacyjny inteligentny rozwój⁸” obejmuje w znacznym stopniu dotowanie działalności innowacyjnej, dzięki której wprowadzanie nowych produktów, procesów, technik wpływa na wzrost produktywności. Powołując się na dane z Tabeli 2 i 3 oraz wykazów UE, że MŚP w Polsce stanowią ok. 97% a w UE ok. 99,8% wszystkich przedsiębiorstw zasadnym jest dotowanie innowacyjnych działań w tym obszarze. PO IR w ramach nowej perspektywy EU jest następcą Programu operacyjnego innowacyjna gospodarka⁹ realizowanego w okresie 2007-2013. W perspektywie finansowej 2007-2013 zostały podjęte działania ukierunkowane na pobudzenie innowacyjności przedsiębiorstw oraz podniesienie jakości sektora nauki w Polsce.

Tabela 9. Porównanie perspektywy POIG (2007-2013) oraz POIR (2014-2020)

Kryteria	PO IG	PO IR
Cele	Głównym celem PO IG jest rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa. Osiągnięcie celu głównego będzie możliwe poprzez realizację 6 celów szczegółowych: a. Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw, b. Wzrost konkurencyjności polskiej nauki, c. Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym, d. Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym, e. Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy, f. Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce.	Głównym przesłaniem POIR jest "od pomysłu do rynku". Celem interwencji realizowanej w POIR jest zwiększenie dostępności rynku kapitałowego dla MŚP realizujących innowacyjne projekty. Przewiduje się wsparcie inkubacji firm opartych na innowacyjnych pomysłach oraz podejmowanie działań stymulujących aktywność inwestorów prywatnych w obszarze B+R+I. dzięki ukierunkowaniu na rozwój rynku kapitałowego możliwe będzie stymulowanie ekspansji innowacyjnych firm.
Struktura Programu	Priorytet I: Badania i rozwój nowoczesnych technologii Priorytet II: Infrastruktura sfery B+R Priorytet III: Kapitał dla innowacji Priorytet IV: Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia Priorytet V: Dyfuzja innowacji Priorytet VI: Polska gospodarka na rynku międzynarodowym Priorytet VII: Społeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji Priorytet VIII: Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie Priorytet IX: Pomoc techniczna	Os priorytetowa I: Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa Os priorytetowa II: Wsparcie otoczenia i potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia Os priorytetowa III: Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach Os priorytetowa IV: Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego Os Priorytetowa V: Pomoc techniczna

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji o POIG (<http://www.poig.2007-2013.gov.pl>) oraz POIR (<http://www.poir.gov.pl>)

⁷ OSLO MANUAL: *Proposed guidelines for collecting and interpreting technological innovation data; The measurement of scientific and technological activities*, Organisation for Economic Co-operation and Development, s. 20-47.

⁸ Program operacyjny inteligentny rozwój – dalej nazywany PO IR

⁹ Program operacyjny innowacyjna gospodarka – dalej nazywany PO IG

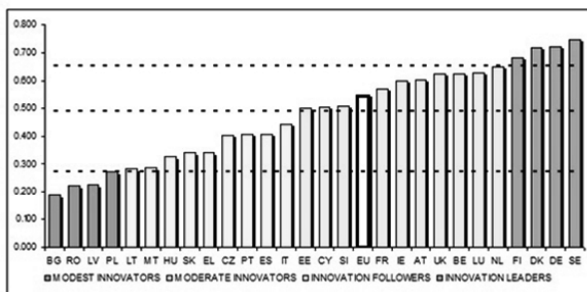
Podsumowanie

Wyniki analizy innowacyjności przedsiębiorstw w Polsce nadal potwierdzają tezę o niskim, a nawet stale obniżającym się poziomie innowacyjności przedsiębiorstw. Przyczyn tego stanu rzeczy należy doszukiwać się w postawach i wyborach strategicznych, dokonywanych przez kadrę zarządzającą przedsiębiorstwami. Ciągłe dominującym celem strategicznym jest poszukiwanie i powiększanie kapitału finansowego. Potrzeby klienta i zadowolenie pracowników znajdują się na dalszym miejscu. Taka hierarchia wartości ma uzasadniać decyzje o niepodejmowaniu działań, które są kapitałochłonne, ryzykowne i przynoszą korzyści odłożone w czasie. Należą do nich na pewno inwestycje w działalność badawczo-rozwojową. Ponadto wraz z rozpadem systemu gospodarki centralnie planowanej zniknęły z rynku instytuty branżowe wspierające niegdyś przedsiębiorstwa w obszarze najnowszej wiedzy, np. technologicznej. Do tego należy dodać rozluźnione więzi współpracy przedsiębiorców ze środowiskiem naukowym. Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej pokazało, że polskim przedsiębiorstwom brakuje pewności w konkuroowaniu na rynkach zagranicznych i globalnych¹⁰.

Z badań do raportu „Polskie MŚP na drodze ku nowoczesności” przeprowadzonych w roku 2013 przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową na rzecz „Lewiatan” wynika, że o dofinansowanie działań inwestycyjnych (w tym na działalność innowacyjną) ubiegały się przede wszystkim przedsiębiorstwa średnie, z których wniosek złożyło ok. 55%. Głównym determinantem podejmowanych decyzji była chęć wzrostu zysku we wszystkich grupach MŚP. Pozyskane środki finansowe zostały wykorzystane głównie na zakup maszyn, urządzeń, sfinansowanie inwestycji technologicznych, szkolenia pracowników oraz doradztwo dotyczące rozwoju przedsiębiorstwa. Przeprowadzone inwestycje skutkowały w obszarze mikro-, małych i średnich podmiotów gospodarczych wzrostem sprzedaży, powiększeniem zatrudnienia, innowacjami oraz wdrożeniem nowych produktów i usług. Przebadana grupa jako główne bariery oraz ryzyka w ponoszeniu nakładów inwestycyjnych wymienia jak niski poziom inflacji, wahania kursów walutowych¹¹.

Z opublikowanego przez Komisję Europejską sprawozdania uzupełniającego do tablicy wyników „Stan Unii innowacji” wynika, że Komisja w znacznej mierze wywiązała się ze zobowiązań dotyczących sztafardowej inicjatywy Unia innowacji.

Rysunek 2. Wyniki państw członkowskich UE w dziedzinie innowacji w 2013 roku¹²

Źródło: Innovation Union Scoreboard 2014, (http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius/ius-2014_en.pdf) s.5.

¹⁰ A.L. Platonoff, D. Małaszewicz, S. Sysko-Romańczuk, *Innowacyjność polskich firm*, „Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa”, 2006, nr 1, str. 57

¹¹ Polskie MŚP na drodze ku nowoczesności, Warszawa 2013, Raport Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową, (<http://konfederacjalewiatan.pl>), s. 23-40

¹² Średnią innowacyjność mierzy się w oparciu o wskaźnik złożony, skonstruowany na podstawie danych 24 wskaźników – od minimalnego możliwego do uzyskania wyniku równego 0 do wyniku maksymalnego (1). Średni wynik odzwierciedla wyniki w latach 2010 – 2011 (z powodu opóźnienia w dostępności danych).

Unijna tablica wyników innowacyjności z 2013 r. opiera się obecnie na **24 wskaźnikach**, które są pogrupowane w trzy główne kategorie i osiem wymiarów:

- „**warunki podstawowe**” – podstawowe elementy, które umożliwiają innowacje (zasoby ludzkie, otwarte, doskonałe i atrakcyjne systemy badań oraz finansowanie i wsparcie),
- „**działalność przedsiębiorstw**” – kategoria odzwierciedlająca wysiłki europejskich przedsiębiorstw w zakresie innowacji (ich inwestycje, powiązania i przedsiębiorczość, aktywa intelektualne) oraz
- „**produkty**”, które pokazują, jak innowacje przekładają się na korzyści dla całej gospodarki (innowatorzy i skutki gospodarcze, w tym zatrudnienie)¹³.

Ciągły wzrost wydatków na działalność badawczo - rozwojową w Polsce zgodnie z Tabelą 4 (z 5 575 mln zł w 2005 do poziomu 14 424 mln zł w 2013) jest niewystarczający do osiągnięcia wyższej pozycji niż czwarta od końca według klasyfikacji UE. Niskie wykorzystanie środków unijnych MŚP argumentują brakiem potrzeby prowadzenia prac B+R, małym zakresem działalności, wysokim oprocentowaniem finansowych źródeł zewnętrznych oraz wejście w fazę stagnacji ekonomicznej państwa. Pominięto elementy omawiane przez M. Czarkowskiego, a dotyczące alokacji otrzymanych środków w międzynarodowych koncernach, które przyczyniły się do wypływu z Polski ok. 40% przyznanych Polsce funduszy. Niestety w perspektywie 2014-2020 POIR brak jest zauważalnej zmiany w podejściu państwa, które podjęłoby działania ukierunkowane na wsparcie polskich przedsiębiorstw.

Bibliografia

1. Czarkowski M., *Bardzo skromni innowatorzy*, Tygodnik Przegląd Nr 34
2. Mosionek-Schweda M. (2012), *Wykorzystanie funduszy unijnych przez polskie regiony w programowaniu 2007-2013*, w: J. Węclawski (red.), *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, Sectio H Oeconomia*, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin
3. Platonoff A.L., Małaszewicz D., Sysko-Romańczuk S., *Innowacyjność polskich firm*, „Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa”, 2006, nr 1

Pozostałe źródła

1. *Annual Raport on European SMEs 20013/2014*, European Commission,
2. *Bilansowe wyniki finansowe podmiotów gospodarczych w 2013 r.*, GUS, Warszawa 2014, (<http://stat.gov.pl>)
3. *Działalność gospodarcza przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób w 2013 r.*, GUS, Warszawa 2014, (<http://stat.gov.pl>),
4. *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2004-2006*, GUS, Warszawa 2007, (<http://stat.gov.pl/>),
5. *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2005-2007*, GUS, Warszawa 2008, (<http://stat.gov.pl/>),
6. *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2006-2008*, GUS, Warszawa 2009, (<http://stat.gov.pl/>),
7. *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2007-2009*, GUS, Warszawa 2010, (<http://stat.gov.pl/>),
8. *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2008-2010*, GUS, Warszawa 2011, (<http://stat.gov.pl/>),
9. *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2010-2012*, GUS, Warszawa 2013, (<http://stat.gov.pl/>),
10. *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2011-2013*, GUS, Warszawa 2014, (<http://stat.gov.pl/>),

¹³ *Innovation Union Scoreboard 2014*, (http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius/ius-2014-summary_en.pdf) s. 2

11. *Informacja o perspektywie 2007 - 2013* (www.poig.gov.pl)
12. *Informacja o perspektywie 2014 - 2020* (www.poir.gov.pl)
13. *Innovation Union Scoreboard 2014*, (<http://ec.europa.eu>),
14. *Mały rocznik statystyczny Polski 2013, GUS, Warszawa 2013*, (<http://stat.gov.pl/>),
15. *Mały rocznik statystyczny Polski 2014, GUS, Warszawa 2014*, (<http://stat.gov.pl/>),
16. OSLO MANUAL: *Proposed guidelines for collecting and interpreting technological innovation data; The measurement of scientific and technological activities*, Organisation for Economic Co-operation and Development, (<http://www.oecd.org/science/inno/2367580.pdf>)
17. *Polskie MŚP na drodze ku nowoczesności*, Warszawa 2013, Raport Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową, (<http://konfederacijalewiatan.pl>)
18. *Raport o Stanie sektora MŚP w Polsce w latach 2012-2013*, Warszawa 2014, (www.parp.gov.pl)
19. *Rekomendacja Komisji Europejskiej 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r.*
20. *Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej za lata 2004 - 2013*, GUS, Warszawa 2005-2014, (<http://stat.gov.pl/>),

ABSORPTION OF EUROPEAN UNION'S FUNDS BY SME TO FINANCE INNOVATIONS ACTIVITY IN POLAND IN 2007-2013

Summary

In the elaboration it has been attempted to show micro, small and medium-sized enterprises, as a key development factor of the Polish economy in 2013. For analysis purpose the level of the expenses has been adopted with main focus on R&D activity. The funds utilization allocated to Poland during 2007-2013 has growing trend, but it is not fast enough to have Poland on the better place than the fourth from the end. Increasing efficiency of Polish SMEs in obtaining EU subsidies continue to collide with experience and knowledge of international corporations headquartered on the Polish territory.

Key words: SMEs, OPIE, POIR, investment expenditures, expenditures on R&D, innovation in the EU.